

Usmernenie k vyplneniu lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti zamestnanca na prácu

Lekársky posudok o zdravotnej spôsobilosti na prácu sa vydáva preto, aby mal zamestnávateľ (t. j. registrovaný sociálny podnik) potvrdenie o tom, že hoci zamestnáva osobu, ktorá má dlhodobé zdravotné problémy, môže takáto osoba vykonávať v registrovanom sociálnom podniku prácu, ktorú mu zamestnávateľ prideli. Ide o skutočnosť, že registrovaný sociálny podnik musí zamestnanca kvalifikovať na osobu, ktorá je znevýhodnená z dôvodu jeho nepriaznivého zdravotného stavu a teda nemôže vykonávať akúkoľvek prácu, no zároveň mu vytvára takú pracovnú pozíciu, kde jeho zdravotný stav nie je prekážkou.

Pre objasnenie toho, kto sa považuje za osobu so zdravotným postihnutím v zmysle § 2 ods. 5 písm. b) bod 2 zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 112/2018 Z. z.“) definoval odbor sociálnej ekonomiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR osobu uznanú za znevýhodnenú v zmysle § 2 ods. 5 písm. b) bod 2 zákona č. 112/2018 Z. z. v nasledovnom príklade: *„Fyzická osoba dlhodobo (v zmysle platnej legislatívy dlhodobé zdravotné postihnutie je také zdravotné postihnutie, ktoré má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať najmenej dva roky) trpí chronovou chorobou (to znamená, okrem iného, že hocikedy musí ísť na veľkú potrebu). Nemôže teda pracovať na ľubovoľnej pracovnej pozícii. Nemôže napríklad robiť vodiča či obchodného zástupcu, lebo mu to jeho zdravotný stav nedovoľuje. Registrovaný sociálny podnik ho chce zamestnať ako účtovníka, a vytvorí mu pracovnú pozíciu a pracovné prostredie (napr. individuálne prestávky podľa potreby, blízkosť WC, sprcha) adekvátne k jeho zdravotnému stavu. Túto pozíciu, aj napriek svojmu zdravotnému stavu môže vykonávať takáto fyzická osoba.“*

V prípade, že lekársky posudok o zdravotnej spôsobilosti zamestnanca na prácu (ďalej len „lekársky posudok“) nebude vyplnený v zmysle tohto usmernenia, zamestnávateľ bude vyzvaný k zosúladieniu posudku s týmito odporúčaniami. Ak zabezpečí nápravu následne na to môže byť zamestnanec registrovaného sociálneho podniku zaradený medzi osoby znevýhodnené v zmysle § 2 ods. 5 písm. b) bod 2 zákona č. 112/2018 Z. z.

Kto posudzuje zdravotnú spôsobilosť na prácu, t. j. kto vydáva lekársky posudok?

Podľa §30e ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) ak ide o práce zaradené do tretej kategórie alebo štvrtej kategórie, lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci vykonávajú lekári pracovnej zdravotnej služby so špecializáciou v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo, špecializačnom odbore klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia alebo špecializačnom odbore služby zdravia pri práci.

Podľa §30e ods. 6 zákona č. 355/2007 Z. z. ak ide o práce zaradené do prvej kategórie alebo druhej kategórie, lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci môžu okrem lekárov pracovnej zdravotnej služby so špecializáciou v špecializačných odboroch podľa odsekov 3 a 4 vykonávať aj lekári so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo a lekári so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria poskytujúci všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť pre deti a dorast, ktorí nie sú lekármi pracovnej zdravotnej služby. Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci sa vykonávajú na základe zamestnávateľom poskytnutých podkladov o vykonávanej práci a pracovných podmienkach zamestnanca a výsledkov hodnotenia zdravotných rizík. (Jednotlivé kategórie sú popísané nižšie)

Postup vyplňania lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti zamestnanca na prácu:

1. V zmysle uvedených ustanovení príslušný lekár označí, či posudok vydáva pracovná zdravotná služba, alebo poskytovateľ zdravotnej starostlivosti.
2. Vyplní evidenčné číslo posudku (ak túto evidenciu lekár vedie).
3. Vyplní názov, sídlo a IČO (lekára).
4. Vyplní všetky údaje o zamestnávateľovi (podľa toho, či ide o právnickú alebo fyzickú osobu).
5. Vyplní údaje o zamestnancovi (meno a priezvisko, dátum narodenia, trvalý pobyt, osobné číslo ak takúto evidenciu zamestnávateľ vedie, pracovisko, pracovné zaradenie, resp. profesia – posudzovaná práca, ktorú zamestnanec vykonáva, resp. bude vykonávať).
6. Uvedie faktory práce a pracovného prostredia.
7. Uvedie kategóriu práce pre jednotlivé faktory práce a pracovného prostredia, a to v zmysle §31 ods. 1 až 5 zákona č. 355/2007 Z. z.
V zmysle týchto ustanovení podľa úrovne a charakteru faktorov práce a pracovného prostredia, ktoré môžu ovplyvniť zdravie zamestnancov, posúdenia zdravotných rizík a na základe zmien zdravotného stavu zamestnancov sa práce zaraďujú do štyroch kategórií:
  - ⇒ Do prvej kategórie sa zaraďujú práce, pri ktorých nie je riziko poškodenia zdravia zamestnanca vplyvom práce a pracovného prostredia alebo miera zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia je akceptovateľná.
  - ⇒ Do druhej kategórie sa zaraďujú práce, pri ktorých vzhľadom na riziko nie je predpoklad poškodenia zdravia, ale nedá sa vylúčiť nepriaznivá odpoveď organizmu na záťaž faktormi práce a pracovného prostredia; nepriaznivá odpoveď organizmu na záťaž faktormi práce a pracovného prostredia zahŕňa neočakávanú alebo nepredpokladanú reakciu organizmu, a to vo forme príznaku alebo odlišného znaku vrátane zmenených laboratórnych hodnôt, alebo zmenených funkčných schopností organizmu v súvislosti s expozíciou danému faktoru práce a pracovného prostredia. Sú to práce, pri ktorých faktory práce a pracovného prostredia neprekračujú limity alebo kritériá ustanovené osobitnými predpismi. Miera zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia je vyššia ako u obyvateľov, ale je tolerovateľná.
  - ⇒ Do tretej kategórie sa zaraďujú práce s vysokou mierou zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia.
  - ⇒ Do štvrtej kategórie sa zaraďujú len výnimočne na obmedzený čas, najviac na jeden rok, práce s veľmi vysokou mierou zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia. Rizikovou prácou je práca zaradená do tretej a štvrtej kategórie. O zaradení práce do tretej kategórie a štvrtej kategórie, o zmene alebo vyradení práce z tretej kategórie a štvrtej kategórie rozhoduje príslušný orgán verejného zdravotníctva na základe návrhu zamestnávateľa, fyzickej osoby – podnikateľa, ktorý nezamestnáva iné fyzické osoby, alebo z vlastného podnetu. Podrobný rozpis jednotlivých kategórií nájdete v uvedenom ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z.
8. Uvedie, či ide o prácu podľa osobitných predpisov (ak nie, prečiarkne).
9. V časti „Záver“ v písm. b) (spôsobilý na výkon posudzovanej práce s dočasným obmedzením) uvedie pracovné operácie, ktoré zamestnanec aj napriek svojmu zdravotnému stavu môže vykonávať, prípadne zdraviu škodlivé faktory práce a pracovného prostredia, ktorým nemôže byť zamestnanec vystavený vzhľadom na svoj zdravotný stav a časové obmedzenie vykonávania danej práce vzhľadom k zdravotnému stavu zamestnanca
10. Potvrdí lekársky posudok svojim podpisom a odtlačkom pečiatky.
11. Uvedie dátum vydania posudku.

Pri vypracovaní lekárskeho posudku je dôležité uvedomiť si, že na účely zákona č. 112/2018 Z. z. sa za osobu so zdravotným postihnutím, na ktorú požadujeme tento lekársky posudok považuje osoba, ktorá nie je uznaná za invalidnú, ale má dlhodobé zdravotné postihnutie znižujúce jej telesné, duševné a zmyslové schopnosti, ktoré bránia jej plnohodnotnému a účinnému zapojeniu sa do pracovného prostredia v porovnaní so zdravou fyzickou osobou a to podľa:

1. lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti na prácu nie staršieho ako jeden rok alebo
2. rozhodnutia Sociálnej poisťovne o nepriznaní invalidného dôchodku, z ktorého vyplýva pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, nie staršieho ako dva roky.

Dlhodobé zdravotné postihnutie je v zmysle § 2 ods. 5 písm. b bod 2 zákona č. 112/2018 Z. z. také zdravotné postihnutie, ktoré má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať najmenej dva roky. Na základe tejto skutočnosti je potrebné k lekárskeму posudku doložiť epikrízu zdravotného stavu minimálne za obdobie dvoch rokov (vypracuje lekár/pracovný lekár), že konkrétna osoba, ktorá nie je uznaná za invalidnú, má dlhodobé zdravotné postihnutie znižujúce jej telesné, duševné a zmyslové schopnosti, ktoré bránia jej plnohodnotnému a účinnému zapojeniu sa do pracovného prostredia v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Ak nie je možné, z akéhokoľvek dôvodu epikrízu doložiť a zamestnanec čestne prehlási, že jeho zdravotný stav tieto skutočnosti reflektuje (§ 2 ods. 5 písm. b bod 2), a zároveň zamestnávateľ čestne prehlási, že buď dotknutého zamestnanca preradí na inú prácu alebo v zmysle odporúčania lekára nastaví také podmienky aké si vyžaduje, a tieto čestné prehlásenia budú následne potvrdené lekárom /stačí čestné prehlásenie zamestnanca o jeho dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave/, ktorý posudok vydal, **máme zato, že podmienky pre priznanie znevýhodnenej osoby v zmysle § 2 ods. 5 písm. b bod 2 zákona č. 112/2018 Z. z. boli splnené.**

Odbor sociálnej ekonomiky
Sekcia práce
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR